

تاریخ دریافت مقاله: ۸۲/۱۰/۲۳

تاریخ بررسی مقاله: ۸۳/۱/۳۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۴/۷/۱۱

مجله علوم تربیتی و روانشناسی
دانشگاه شهید چمران اهواز، ۱۳۸۴
دوره سوم، سال دوازدهم، شماره ۲
ص ص: ۴۳-۶۴

تعیین مجلات هسته و برآورد هزینه - سودمندی نشریات خارجی مورد استفاده دانشجویان دوره دکتری حرفه‌ای دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز و تعیین جایگاه این مجلات در فهرست مجلات¹ ISI

آتوسا کوچک*

دکتر فریده عصاره**

چکیده

در این مقاله با استفاده از روش تحلیل استنادی، به بررسی رفتارهای استنادی دانشجویان دوره‌های دکتری حرفه‌ای دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز، طی سالهای ۱۳۷۶-۱۳۸۰ پرداخته می‌شود. در این بررسی مجلات هسته شناسایی می‌شوند، میزان هزینه- سودمندی آنها برآورد شده، جایگاه مجلات هسته حاصل از این مطالعه در میان فهرست مجلات ISI نیز تعیین می‌شود. موضوعات پایان نامه‌های مورد بررسی شناسایی و با فهرست موضوعی پایگاه اطلاعاتی VET CD تطبیق داده می‌شود تا حوزه‌های موضوعی که احیاناً کمتر مورد توجه بوده و روی آنها باید کار انجام شود شناسایی شوند.

کلید واژگان: هزینه- سودمندی مجلات، ضریب تأثیر مجلات، مجلات هسته، علم سنجی، تحلیل استنادی، قاعده برادفورد، پایان نامه‌های دامپزشکی، دانشگاه شهید چمران اهواز

¹ - Instiute for Scientific Information (ISI)

* - کارشناس ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز

** - عضو هیأت علمی دانشکده علوم روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز

مقدمه

با وجود حجم زیاد تولید اطلاعات هیچ کتابخانه یا مرکز اطلاع رسانی نمی‌تواند مدعی شود که قادر است نیازهای اطلاعاتی جامعه استفاده کنندگان خود را به صورت جامع پاسخ‌گو باشد. از این رو شناسایی و گزینش پر استفاده‌ترین مواد از میان انبوه عظیم مدارک و مواد تولید شده با در نظر گرفتن محدودیت بودجه و فضای کتابخانه‌ها، همچنین افزایش بهای کتابها و مجلات و کمبود نیروی انسانی در کتابخانه‌ها، بسیار حائز اهمیت است. با توجه به محدودیتهای ذکر شده برای کتابخانه‌ها آگاهی از میزان استفاده از مواد و منابع فراهم آمده اهمیت پیدا می‌کند. تشخیص منابعی که به ندرت مورد استفاده واقع می‌شوند از منابعی که بسیار پر استفاده هستند می‌تواند در انتخاب منابع مناسب برای کتابخانه‌ها مفید واقع شود. روش تحلیل استنادی راهی است برای دست یافتن به این مهم، این روش که یکی از مهمترین و رایج‌ترین روشهای کتابسنجی است و سالها توسط پیشگامان حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی مورد آزمایش قرار گرفته و از اعتبار علمی نیز برخوردار است به کتابخانه‌ها کمک می‌کند، که با توجه به محدودیتهای موجود، مناسب‌ترین منابع اطلاعاتی را شناسایی و گزینش کنند.

امروزه در سراسر جهان سازمانها و نهادهای مختلفی به امر پژوهش می‌پردازند. از این میان دانشگاهها و مراکز آموزش عالی سهم عمده‌ای از فعالیتهای پژوهشی را به خود اختصاص می‌دهند. اطلاعات علمی در قالبها و اشکال گوناگونی شامل، کتاب، مقاله، نشریه، پایان نامه، گزارش طرح تحقیقاتی، مجموعه مقالات سمینارها و غیره تولید می‌شوند.

از جمله این منابع مهم اطلاعاتی، پایان نامه‌های دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی و دکتری حرفه‌ای می‌باشد، که اهمیت و نقش آنها در کمک به محققان و متخصصان رشته‌های مختلف قابل توجه است. ویژگی ژرف نگری و محدود بودن دامنه کار در پایان نامه‌ها به لحاظ پژوهشی از اهمیت بسزایی برخوردار است. نویسنده پایان نامه در کار تحقیق خود برای یافتن سابقه کار یا شواهد تحقیق، متون و منابعی را جستجو و بررسی می‌نماید که منابع با ارزشی برای آگاهی نسبت به متون مربوط به موضوعی خاص بشمار می‌آیند. لذا لازم است که پایان نامه‌ها را از دو دید مورد بررسی و توجه قرار دهیم. نخست به عنوان مدرکی مفید برای پژوهش به اعتبار متن تحقیق و دوم به عنوان نوعی کتابشناسی تخصصی به اعتبار فهرست مآخذ پایانی (حری، ۱۳۷۲).

مورد توجه بوده و کمتر روی آنها کار انجام شده است .

پرسشهای اساسی پژوهش

به منظور دسترسی به اهداف ذکر شده، این پژوهش تلاش می‌کند به سؤالات زیر پاسخ دهد :

۱. مجلات هسته (پر استفاده) در مآخذ پایان نامه‌های دوره دکتری حرفه‌ای دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز در سالهای ۸۰-۱۳۷۶ کدامند؟

۲. هزینه- سودمندی هر مجله هسته با توجه به میزان مورد استناد واقع شدن آن در این تحقیق چه میزان است؟

۳. جایگاه مجلات هسته تعیین شده در این

بررسی در فهرست مجلات ISI کجاست؟

۴. دانشجویان دوره دکتری حرفه‌ای دامپزشکی در پایان نامه‌هایشان در چه زمینه‌های موضوعی تحقیق نموده‌اند و در مقایسه با فهرست موضوعی پایگاه اطلاعاتی VET CD چه وضعیتی دارند (در چه زمینه‌هایی بیشتر کار شده است و چه حوزه‌هایی احیاناً از نظر دور مانده‌اند)؟

جامعه مورد پژوهش

جامعه مورد پژوهش، تعداد ۶۲۸ استناد استخراج شده از مآخذ ۱۳۶ پایان نامه دوره

مقاله حاضر بر آن است که از طریق بکارگیری روش تحلیل استنادی به بررسی استنادی الگوهای رفتار علمی فارغ التحصیلان دوره دکتری حرفه‌ای دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز طی سالهای ۱۳۸۰-۱۳۷۶ در مآخذ پایان نامه‌هایشان پردازد. در این مقاله سعی خواهد شد مجلات هسته تعیین و هزینه سودمندی این مجلات برآورد گردد. همچنین جایگاه مجلات هسته در فهرست مجلات ISI تعیین می‌گردد و توزیع موضوعی پایان نامه‌ها، نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد. نهایتاً به ارائه پیشنهاداتی جهت بهره‌گیری بهتر از مواد و منابع رشته دامپزشکی می‌پردازد .

اهداف پژوهش

اهداف پژوهش حاضر عبارتند از :

۱. شناسایی مجلات هسته مورد استفاده دانشجویان دوره دکتری حرفه‌ای دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز

۲. بررسی میزان هزینه- سودمندی این مجلات هسته

۳. تعیین جایگاه مجلات هسته در این بررسی در میان مجلات ISI

۴. تعیین موضوعات پایان نامه‌های مورد بررسی و تطبیق این موضوعات با فهرست موضوعی بانک اطلاعاتی VET CD به منظور شناخت حوزه‌های موضوعی که کمتر

دکترای حرفه‌ای دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز طی سالهای ۱۳۷۶-۱۳۸۰ می‌باشند .

روش شناسی

این پژوهش با استفاده از روش تحلیل استنادی انجام گرفته است، با استفاده از قاعده برادفورد مجلات هسته شناسایی می‌شوند. هزینه- سودمندی این مجلات با استفاده از قیمت اشتراک سالانه مجلات و دفعات استفاده از هر یک از مجلات محاسبه می‌شود. ضمناً جایگاه مجلات هسته با استفاده از فهرست مجلات ISI و بر اساس محاسبه فاکتور تأثیر آنها تعیین می‌شود .

پیشینه پژوهش در خارج از ایران

گارفیلد (۱۹۸۲) در مقاله‌ای تحت عنوان "مجلات دامپزشکی: به چه استناد می‌کنند و توسط چه کسانی مورد استناد واقع می‌شوند." به بررسی استنادی مجلات دامپزشکی که در سال ۱۹۸۰ در بانک اطلاعاتی SCI منتشر شده‌اند، پرداخته است. نتایج حاصل از این بررسی به قرار زیر است: به طور کلی مجلات دامپزشکی با ۶۳۴۶ مقاله در سال ۱۹۸۰ در بانک اطلاعاتی SCI نمایه شده‌اند. این حدود ۱/۸ درصد از کل ۳۴۷۷۰۷ مقاله نمایه شده در این بانک در سال ۱۹۸۰ می‌باشد. مقالات منتشره در مجلات در این بانک بالغ بر

۷۰۰۰۰۰۰ استناد را به خود اختصاص داده‌اند که از این میان ۹۷۲۱۸ استناد یعنی ۱/۴ درصد مربوط به مجلات دامپزشکی می‌باشد که بطور متوسط ۱۵/۳ استناد برای هر مقاله را شامل می‌شود. این نسبت به سایر رشته‌های علوم زیستی معدل پائینی است، مثلاً رشته بیوشیمی معدلی برابر ۲۳/۴ استناد برای هر مقاله دارد. مقالات منتشر شده در مجله گزارشهای استنادی^۱ (JCR) بیش از ۵۳۰۰۰۰۰ استناد در سال ۱۹۸۰ را دارا می‌باشد. از این تعداد نزدیک به ۴۴۰۰۰ یا ۸ درصد از استنادها متعلق به مقالات منتشر شده در مجلات دامپزشکی است. ۵ مجله دامپزشکی بیشترین استنادها را با ۵۱ درصد استناد به خود اختصاص داده‌اند. این ۵ مجله ۲۵ درصد از مقالات دامپزشکی منتشر شده در سال ۱۹۸۰ را در بر می‌گیرند .

هوستن^۲ (۱۹۸۳) در پژوهشی تحت عنوان "کاربرد کتابسنجی در منابع ردیف اول دامپزشکی" به یک مطالعه کتابسنجی در متون دامپزشکی پرداخته است. وی رشد متون را طی سالها اندازه‌گیری می‌کند، مجلات هسته را تعیین و نیم عمر مجلات را اندازه می‌گیرد و دلایل استفاده از روش کتابسنجی توسط کتابداران کتابخانه‌های دامپزشکی را مطرح می‌کند. او همچنین لیست عناوین مجلات

¹ - Journal Citation Reports

² - Houston

اساسی را می‌توان در ۹۵ نشریه از ۱۰۶۰ عنوان مجله مورد استناد واقع شده پیدا کرد. از این میان ۳۰ عنوان نشریات هسته بودند، که بیشتر آنها به زبان انگلیسی بودند.

از بررسی اطلاعات کتابشناختی مجلات علمی نیز تصویر مشابهی نمایان می‌گردد. اگرچه پایانی آن کمتر بود زیرا که نویسندگان به نشریات خود زیاد خود استنادی کرده بودند. هر دو روش به خصوص وقتی با هم ترکیب شوند می‌توانند کمک کنند تا میزان اشتراک نشریات را توجیه کرد.

راسل^۲، مندوزا^۳ و مارتینز^۴ (۱۹۸۷) در تحقیقی تحت عنوان "الگوهای استناد به متون توسط دانشجویان لیسانس و محققان حوزه دامپزشکی" یک تحقیق مقایسه‌ای از الگوهای استناد به متون در دو مجموعه از اسناد تحقیقاتی مکزیکی در حوزه دامپزشکی انجام دادند. این دو مجموعه عبارتند از پایان نامه‌های دانشجویان دوره لیسانس و مقالات محققین در مجلات تحقیقاتی. نتیجه این تحقیق دو روال متمایز در مورد استفاده از متون را نشان می‌دهد. این طور به نظر می‌رسد که این وجوه تمایز منعکس کننده کیفیت نسبی تحقیقی است که توسط دو گروه (دانشجویان

جاری مورد استفاده در علوم دامپزشکی را ارائه می‌دهد. با بکارگیری روش تحلیل استنادی و با استفاده از مجله گزارشهای استنادی محقق توانسته لیستی از ۱۵ مجله هسته را تهیه کند. این لیست به عنوان پایه‌ای برای برنامه آگاهی رسانی جاری می‌تواند مفید باشد. همانند اغلب رشته‌های علمی، قانون برادفورد در مورد مجلات علمی دامپزشکی در این پژوهش صادق بوده است. اگر متون پایه دامپزشکی هر ۱۵ تا ۲۰ سال دو برابر شوند بنابراین هر ۷ تا ۸ سال از رده خارج می‌شوند. به عبارتی دیگر مطالبشان کهنه می‌شود. با توجه به این مطلب نیم عمر منابع دامپزشکی در این تحقیق ۷/۵ سال برآورد شده است. حدود یک سوم پژوهشگران حوزه دامپزشکی در این تحقیق مجله *Veterinary Record* را برای استفاده‌های تحقیقاتی مطالعه می‌کنند. در برآوردی که صورت گرفته اغلب محققان این رشته یک نظام بازیابی اطلاعات بر پایه مقالات موجود در مجلات را ترجیح می‌دهند. استویانوا^۱ (۱۹۸۵) در مقاله‌ای تحت عنوان "انتخاب نشریات در کتابخانه‌های علمی" از روش تحلیل استنادی برای انتخاب نشریات برتر در حوزه دامپزشکی و نگهداری دام استفاده کرده است. نتایج حاصل به قرار زیر است: تحلیل مجلات مورد استفاده واقع شده نشان می‌دهد که حدود ۵۰ درصد از اطلاعات

² - Russell

³ - Mendoza

⁴ - Martinez

¹ - Stoyanova

یودوفیا^۲ (۱۹۹۷) در مقاله‌ای تحت عنوان "انتخاب مجلات دامپزشکی از طریق روش تحلیل استنادی". که در گروه کتابداری دانشگاه کلابار^۳ از کشور نیجریه ارائه شده است. با استفاده از روش تحلیل استنادی به تعیین مجلات مهم برای یک کتابخانه دامپزشکی می‌پردازد. و به این ترتیب بیشترین امکان بهره‌وری از مواد را فراهم می‌آورد و مانع از دست دادن بودجه کتابخانه و وقت استفاده‌کنندگان می‌شود. داده‌های استنادهای مربوط به ۱۰۵ مجله در یک دوره زمانی ۵ ساله (از سال ۱۹۸۲ تا سال ۱۹۸۶) از قاعده پراکندگی برادفورد و زیف تبعیت می‌کند و از این قواعد برای تعیین رتبه‌بندی مجلات در زمینه‌های موضوعی و معرفی مجلات هسته استفاده می‌کند. نتایج حاصل به قرار زیر است: مجلات از قاعده برادفورد تبعیت می‌کنند. در مجموع این تحقیق ۸ مجله را به عنوان هسته معرفی می‌کند که ۱۰۶۷ استناد یا ۶۶/۲ درصد از کل استنادها را به خود اختصاص داده‌اند. نهایتاً این تحقیق توصیه می‌کند که کتابداران خبره در موضوعات بالینی^۴ را به عنوان کتابدار کتابخانه‌های دامپزشکی منصوب کنند.

لیسانس و محققان) با میزان تجربه و کارآئی متفاوت انجام شده است.

کینگ^۱ (۱۹۸۸) در تحقیقی تحت عنوان "استفاده از تکنیکهای کتابسنجی برای ارزیابی مؤسسات تحقیقاتی: مطالعه‌ای بر روی تحقیقات ویروس‌شناسی پرندگان" یک تحلیل کتابسنجی در حوزه تحقیقات دامپزشکی، با هدف دسترسی به مشخصه‌های کمی برای کمک به ارزیابی تحقیقات مجمع تحقیقات غذا و کشاورزی بریتانیا انجام داده است. در یک رویکرد فهرستی از انتشارات جهانی در خصوص ویروس‌شناسی پرندگان با استفاده از پایگاه CAB که در بردارنده شناخته شده‌ترین و مهمترین منابع این حوزه است، تهیه شد. در روش دوم درونداد انتشارات چندین تحقیق درباره ویروس‌شناسی پرندگان بر اساس تعداد استنادهای مورد انتظار نسبت به تعداد واقعی استنادها اندازه‌گیری شد. رتبه‌بندی گروهها (مجمع تحقیقات غذا و کشاورزی) در هر دو روش یکسان بوده است اما روش دوم در حالی که فقط تعداد استنادهای تقریبی را به ما می‌دهد این مزیت را دارد که فقط به داده‌های درونی احتیاج دارد. روش دوم برای ارزیابی نتایج تحقیقات گروهها در حوزه کشاورزی و تغذیه بهتر است.

² - Udofia

³ - Calabar

⁴ - cinical librarians

¹ - King

پیشینه پژوهش در ایران

در ایران اولین مقالاتی که در زمینه کتابسنجی و تحلیل استنادی به رشته تحریر در آمده، توسط دیانی (۱۳۶۱) تحت عنوان "کتابسنجی" و حری (۱۳۶۲) تحت عنوان "تحلیل استنادی و شباهتهای آن با علم الحدیث" می‌باشد. پس از انتشار این مقالات، کاربرد روش تحلیل استنادی در پایان نامه‌ها دوره‌های تحصیلات تکمیلی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی و مقالات پژوهشی مورد توجه قرار گرفت. از اولین پایان نامه‌هایی که در این زمینه به رشته تحریر در آمد، پایان‌نامه عصاره (۱۳۶۵) بود که به بررسی وضعیت استناد در مجلات پزشکی فارسی در مجلات سه دانشکده پزشکی تهران، شهید بهشتی و مشهد به طور جداگانه و یکجا پرداخته است. در این بررسی با استفاده از قاعده برادفورد ۵ مجله هسته تعیین شده که از این میان ۴ عنوان آن در سه دانشکده مشترک بوده‌اند.

در حوزه دامپزشکی، سبکتگین (۱۳۷۴) در پایان نامه خود به تحلیل استنادی در پایان نامه‌های دکترای حرفه‌ای دامپزشکی از نظر استناد به پایان نامه‌های همین رشته، با استفاده از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی پرداخت. وی تعداد ۵۳۵ پایان نامه دکترای دامپزشکی را در فاصله سالها ۱۳۷۳-۱۳۷۱ مورد تحلیل استنادی قرار داده است. از مجموع ۲۹۲۰۵ استناد به منابع مختلف، تعداد ۸۴۷ استناد به

پایان نامه‌ها اختصاص دارد که حدود ۳ درصد کل استنادها را تشکیل می‌دهد. از میان ۴ دانشگاه مورد بررسی دانشگاه ارومیه بیشترین میزان استناد به پایان نامه‌ها را با حدود ۲۷ درصد به خود اختصاص داده است. از نظر دوره زمانی به پایان نامه‌های دو دوره ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۹ و ۱۳۷۰ به بعد بیشترین میزان استناد صورت گرفته.

نجفی (۱۳۸۱) در پایان نامه خود با هدف بررسی سهم ایران در تحقیقات دامپزشکی جهان، با استفاده از شیوه پژوهش سنجش کتابشناختی به بررسی پایگاه اطلاعاتی بین المللی دامپزشکی (VET CD) از ابتدا تا سال ۱۹۹۸ پرداخته است. بدین لحاظ مدارک نمایه شده محققان ایران، از دیسک فشرده بانک اطلاعاتی (VET CD) استخراج و شمارش شد. نسبت مدارک ایرانی به کل مدارک نمایه شده در این بانک اطلاعاتی بدست آمد. نتایج این بررسی نشان می‌دهد که سهم ایران در بانک اطلاعاتی مورد بررسی کمتر از ۱ درصد است. بیش از ۹۱ درصد مدارک نمایه شده ایرانی به شکل مقالات مجلات ارائه شده‌اند. کمتر از نیمی از مدارک نمایه شده محققان ایران در خود کشور نمایه شده‌اند. علاوه بر دو مورد پایان نامه فوق الذکر که در حوزه دامپزشکی می‌باشند، در سایر حوزه‌های علمی نیز پژوهشهای استنادی صورت گرفته که به منظور جلوگیری از

حرفه‌ای دامپزشکی دانشگاه شهید چمران در سالهای ۱۳۸۰-۱۳۷۶ جمعاً ۵ عنوان مجله هسته وجود دارد که به ترتیب رتبه (تعداد استنادها) از زیاد به کم عبارتند از :

عنوان مجله	تعداد استنادها
Avian Diseases	۱۴۶
Abstract Bulletin Veterinary	۱۳۷
Veterinary Record	۱۱۸
Journal of Dairy Science	۷۱
Theriogenology	۶۹

نتایج حاصل از شمارش تعداد استنادها، تعداد مجلات و درصدهای متعلق به آنها در جدول ۱ درج گردیده است .

همان طوری که در جدول منعکس است :

- تعداد استنادها در هر گروه از مجلات تقریباً با تعداد استنادها در گروههای دیگر برابری می‌کند. بدین ترتیب تقریباً یک پنجم از تعداد کل استنادها در هر گروه قرار گرفته‌اند .

- گروه اول مجلات اصلی در بر دارنده تعداد اندکی مجله (۵ عنوان) که ۵۴۱ بار مورد استناد واقع شده‌اند، گروه دوم شامل تعداد بیشتری مجله (۱۶ عنوان) که ۵۴۷ بار مورد استناد واقع شده‌اند، گروه سوم تعداد زیادی مجله (۴۴ عنوان) که ۵۸۱ بار مورد استناد واقع شده‌اند، گروه چهارم تعداد زیادتری مجله (۱۶۲ عنوان) که ۶۴۲ بار مورد استناد واقع

طولانی شدن مقاله تنها به ذکر نام آنها بسنده می‌شود. ریاحی‌نیا (۱۳۷۲) در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی، جاهد (۱۳۷۳) در حوزه پزشکی، فخاری (۱۳۷۳) در حوزه بهداشت، افشار (۱۳۷۵) در حوزه پرستاری، پورشعرباف (۱۳۷۵) در حوزه علوم پایه، رویائی (۱۳۷۶) در حوزه علوم انسانی، کیانمهر (۱۳۷۶) در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی، خسروی تاج (۱۳۷۷) در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی، کریمیان مزیدی (۱۳۷۸) در حوزه آبیاری، زندی (۱۳۷۸) و مقصودی دریه (۱۳۷۸) در حوزه‌های علوم اجتماعی، خاموشیان (۱۳۷۹) و ژولائی باقری (۱۳۸۱) در حوزه پزشکی .

تجزیه و تحلیل داده‌ها، بحث و نتیجه‌گیری

نتیجه‌گیری

در اینجا به منظور پاسخگویی به پرسشهای اساسی پژوهش به بررسی و تجزیه و تحلیل هر یک از سؤالات تحقیق به طور جداگانه پرداخته می‌شود .

تعیین مجلات هسته با استفاده از

قاعده برادفورد

مجلات خارجی مورد استفاده در منابع پایان نامه‌های دکتری حرفه‌ای دامپزشکی مورد بررسی، ۷۰۹ عنوان بود. با استفاده از قاعده برادفورد مشخص شد که در میان مجلات خارجی مورد استناد در پایان نامه‌های دکتری

جدول ۱. پراکندگی مقالات هم موضوع مجلات خارجی در پایان نامه‌های مورد بررسی

گروه	تعداد مجلات		تعداد استنادها	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱	۵	۰/۷	۵۴۱	۱۹/۶۲
۲	۱۶	۲/۲۶	۵۴۷	۱۹/۸۳
۳	۴۴	۶/۲۱	۵۸۱	۲۱/۰۷
۴	۱۶۲	۲۲/۸۵	۵۴۲	۱۹/۶۵
۵	۴۸۲	۶۷/۹۸	۵۴۷	۱۹/۸۳
جمع کل	۷۰۹	۱۰۰	۲۷۵۸	۱۰۰

اشتراک چهار عنوان دیگر همچنان ادامه دارد. اما اشتراک مجله *Journal of Dairy Science* از سال ۱۹۹۲ قطع شده است.

در خصوص مجلات هسته خارجی مورد بررسی، نتایج حاکی از آن است که فقط ۵ عنوان مجله یعنی ۰/۷ درصد از کل مجلات، مجلات هسته‌اند که در مجموع یک پنجم استنادها را به خود اختصاص داده‌اند، این ۵ عنوان مجله از میان ۷۰۹ مجله مورد استناد واقع شده تعیین و شناسائی شدند. این در حالیست که ۴۱۷ عنوان یعنی ۵۸/۲ درصد از کل مجلات هر یک فقط یکبار مورد استناد واقع شده‌اند. از این موضوع می‌توان به حاشیه‌ای بودن این مجلات پی برد. از طرفی از مقایسه مجلات هسته بدست آمده در این پژوهش با مجلات هسته حاصل از یافته‌های تحقیقات پیشین در می‌یابیم که برخی از این

شده‌اند و گروه پنجم تعداد بسیار زیادی (نسبت به گروه‌های پیشین) مجله (۴۸۲ عنوان) که ۵۴۷ بار مورد استناد واقع شده‌اند.

با مشاهده جدول ۱ در می‌یابیم که مجلات هسته تنها ۵ (یعنی ۰/۷ درصد) عنوان از عناوین مجلات را به خود اختصاص داده و ۵۴۱ (۱۹/۶۲ درصد) استناد از مجموع استنادها را دارا می‌باشند. این در حالیست که گروه پنجم با ۴۸۲ (۶۷/۹۸ درصد) عنوان مجله فقط ۵۴۷ (۱۹/۸۳ درصد) استناد از مجموع کل استنادها را به خود اختصاص داده است.

عناوین مجلات هسته خارجی رشته دامپزشکی با فهرست مجلات کتابخانه مربوطه مقایسه گردید و مشخص شد که هر ۵ عنوان در فهرست مجلات کتابخانه دانشکده دامپزشکی موجود بودند و به جز یک عنوان،

همان طوری که ذکر شد سفارش مجله *Journal of Dairy Science* از سال ۱۹۹۲ قطع گردیده، اما ۴ عنوان مجله دیگر همچنان خریداری می‌گردند. جا دارد که مسئولین کتابخانه با توجه به اهمیت مجله *Journal of Dairy Science* نسبت به اشتراک آن اقدام نمایند. امر دسترس‌پذیری که همانا قابلیت در اختیار داشتن مواد و منابع بدون وجود هیچ‌گونه مانعی می‌باشد، مسأله‌ای است که درباره مورد استناد واقع شدن این مجلات مطرح می‌شود. مسلماً بر اساس اصل کمترین تلاش، مجله‌ای که دسترس‌پذیری آن بالا باشد بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. اما ذکر این نکته نیز لازم است که فهرست مجلات خارجی کتابخانه دانشکده دامپزشکی ۲۲۰ عنوان مجله را شامل می‌شود. این مجلات همگی در دسترس نویسندگان پایان نامه‌ها قرار داشته‌اند. اما اینکه چرا این ۵ مجله بیشترین استنادها را به خود اختصاص داده‌اند بیان‌کننده آن است که اگرچه دسترس‌پذیری عاملی مهم در مورد استفاده واقع شدن مجلات می‌باشد اما تنها شرط مورد استفاده قرار گرفتن نیست. یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از آن است که این ۵ مجله، یک پنجم استنادها به مجلات را به خود اختصاص داده‌اند. لذا باید گفت که این مجلات به جز داشتن عامل دسترس‌پذیری، ویژگیهای دیگری را هم

مجلات در پژوهشهای گذشته در خارج از کشور نیز جزء مجله هسته بوده‌اند. به عبارت دیگر این تحقیق یکی از یافته‌های گارفیلد (۱۹۸۲) را تأیید می‌کند. گارفیلد در تحقیق خود پنج عنوان مجله هسته معرفی کرده بود که در میان آنها *Veterinary Record* رتبه سوم را احراز کرده بود در مطالعه حاضر نیز از میان پنج عنوان مجله هسته *Veterinary Record* رتبه سوم را بدست آورده است. در پژوهش دیگری هوستن (۱۹۸۳) با به کارگیری روش تحلیل استنادی و استفاده از مجله گزارشهای استنادی لیستی از ۱۵ مجله هسته را تهیه کرده که در این لیست *Avian Diseases* (رتبه سوم)، *Journal of Dairy Science* (رتبه دوم) و *Veterinary Record* (رتبه پانزدهم) قرار داشت. در تحقیق حاضر این سه مجله به ترتیب رتبه‌های اول، چهارم و سوم را در میان مجلات هسته به خود اختصاص داده‌اند. پژوهش حاضر یکی از یافته‌های یودوفیا (۱۹۹۷) را نیز تأیید می‌کند. او با انجام یک تحلیل استنادی بر روی مجلات یک کتابخانه دامپزشکی در نیجریه در یک دوره ۵ ساله (از ۱۹۸۲ تا ۱۹۸۶) لیستی از ۸ مجله هسته ارائه داده است که مجله *Veterinary Record* در این لیست در رتبه دوم قرار دارد. مطالعه حاضر یافته‌های تحقیق یودوفیا را تأیید کرده است.

عامل دیگری برای بیشتر مورد استناد واقع شدن آنها دانست .

تعیین هزینه - سودمندی مجلات هسته

با رجوع به دیسک فشرده اولریخ^۱ مربوط به سال ۲۰۰۲ و پخش نشریات کتابخانه مرکزی دانشگاه شهید چمران اهواز که مسئول سفارش و تهیه نشریات خارجی برای تمامی دانشکده‌های دانشگاه از جمله دانشکده دامپزشکی را عهده دار است، بهای ۵ مجله هسته پژوهش حاضر را مشخص کرده از طریق محاسبه نسبت بهای مجله به میزان مورد استناد واقع شدن آن به تعیین هزینه - سودمندی مجلات مزبور پرداخته شده است .
هزینه - سودمندی مجلات مورد نظر از رابطه زیر بدست می‌آید :

$$\frac{a}{b} a =$$

C= هزینه - سودمندی

a= بهای هر مجله

b= دفعات مورد استفاده واقع شدن مجله

بهای مجلات مورد نظر و هزینه سودمندی محاسبه شده برای آنها در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود .

برای تعیین هزینه - سودمندی هر مجله باید نسبت بین بهای آن مجله را به میزان مورد

داشته‌اند که توسط استفاده کنندگان بیشتر مورد استفاده واقع شده‌اند .

همان طور که گفته شد میزان استفاده از مجلات فارسی در مآخذ پایان نامه‌های مورد بررسی کم بوده، از مجموع ۳۰۵۱ استناد متعلق به مجلات فقط تعداد ۲۹۳ (۹/۶ درصد) استنادها به مجلات فارسی تعلق گرفته است. لذا، آزمایش قاعده برادفورد در مورد این مجلات انجام نشد و تنها به معرفی پر استنادترین مجلات اکتفا شده است. در این میان ۱۱ عنوان مجله بیشترین استنادها را به خود اختصاص داده‌اند. لازم به ذکر است، مجلاتی که حداقل ۵ استناد به آنها تعلق گرفته است به عنوان پر استنادترین مجلات در نظر گرفته شده‌اند. از میان این ۱۱ مجله، نشریه چکاوک با ۱۱۸ استناد و نشریه پژوهش و سازندگی با ۴۴ استناد رتبه‌های اول و دوم را به خود اختصاص داده‌اند. لذا از آنجا که این دو عنوان مجله با ۵۵/۳ درصد استناد بیش از نیمی از استنادها به مجلات فارسی را به خود اختصاص داده‌اند در فعالیتهای پژوهشی دانشجویان دکتری حرفه‌ای دامپزشکی از اهمیت زیادی برخوردارند. در ضمن فهرست مجلات فارسی پر استناد با فهرست مجلات کتابخانه دانشکده دامپزشکی مقایسه گردید و مشخص شد که این عناوین در فهرست کتابخانه مزبور موجود است. لذا دسترس‌پذیری آسان به این مجلات را می‌توان

¹ - Ulrich

با توجه به اینکه بهای حاصل از هزینه- سودمندی هر مجله هر چه کمتر باشد ارزش مورد استفاده واقع شدن آن مجله بیشتر می‌شود، به بررسی وضعیت هزینه- سودمندی مجلات هسته مورد استناد در این پژوهش می‌پردازیم .

از میان مجلات هسته پژوهش حاضر، مجله، *Avian Disease* دارنده رتبه اول در میان این مجلات با هزینه- سودمندی ۸۹/۰ دلار برای هر بار مصرف از آن است و در موقعیت مناسبی در میان سایر مجلات قرار دارد .

مجلات *Veterinary Record* با هزینه سودمندی ۱/۵۵ دلار و نشریه *Journal of Dairy Science* با هزینه- سودمندی ۱/۶۹ دلار برای هر بار مورد استفاده واقع شدن دارای وضعیت مطلوبی در میان مجلات هسته می‌باشند. میزان مورد استناد واقع شدن این دو مجله به همراه *Avian Disease* پاسخ مناسبی برای بهای مصرفی که برای خرید آنها پرداخته شده است، می‌باشد.

استفاده واقع شدن آن محاسبه نمود، بهای هر مجله مقداری مشخص است اما میزان مورد استفاده واقع شدن هر مجله از طرق مختلف بدست می‌آید. ممکن است از طریق مورد سؤال واقع شدن به وسیله یک پرسشنامه از استفاده کنندگان از پخش نشریات یک کتابخانه باشد، یا اینکه میزان مراجعات به بخش نشریات هر کتابخانه مورد نظر را محاسبه کرد و یا اینکه میزان مورد استناد واقع شدن مجلات توسط استنادکنندگان مورد بررسی قرار داد. گاه ممکن است از دو یا سه روش فوق توأماً استفاده شود. در پژوهش حاضر با توجه به مورد استناد واقع شدن مجلات به محاسبه هزینه- سودمندی آنها پرداخته می‌شود. بدیهی است که مقدار بدست آمده، به دلیل اینکه بیانگر میزان واقعی مورد استفاده واقع شدن مجلات نمی‌باشد، میزان دقیق هزینه- سودمندی را به ما نمی‌دهد. با وجود این تا حدودی می‌تواند بیانگر میزان هزینه- سودمندی مجلات مزبور باشد .

جدول ۲. هزینه سودمندی و بهای مجلات هسته

مجله هسته	بهای مجله	تعداد استنادها	هزینه سودمندی مجله
Avian Diseases	۱۳۰\$	۱۴۶	۰/۸۹\$
Veterinary Bulletin Abstract	۱۴۳۸\$	۱۳۷	۹/۸۳\$
Veterinary Record	۱۸۴\$	۱۱۸	۱/۵۵\$
Journal of Dairy Science	۱۲۰\$	۷۱	۱/۶۹\$
Theriogenology	۹۲۳\$	۶۹	۱۳/۳۷\$

مجله *Avian Diseases* که رتبه اول را در میان مجلات هسته این پژوهش با ۱۴۶ استناد کسب کرده دارای عامل تأثیری برابر با ۱/۱۶۷ می‌باشد و در میان لیست رتبه بندی شده مجلات حوزه دامپزشکی بر اساس عامل تأثیر^۱، در فهرست مجله گزارشهای استنادی رتبه هیجدهم را در میان ۱۲۷ مجله دامپزشکی معتبر و مهم کسب کرده است. طبق لیست رتبه‌بندی شده مجلات دامپزشکی در فهرست مجله گزارشهای استنادی بیشترین مقدار تعیین شده برای فاکتورهای تأثیر این مجلات ۹۴۳/۲ و کمترین مقدار ۰/۱۵ برآورد شده است.

مجله *Veterinary Bulletin* که دومین رتبه را با ۱۳۷ استناد در میان مجلات هسته پژوهش حاضر به خود اختصاص داده است، در فهرست مجله گزارشهای استنادی وجود ندارد. به عبارت دیگر این مجله جزء مجلات *ISI* نیست.

سومین رتبه را مجله *Veterinary Record* در میان مجلات هسته مورد نظر به خود اختصاص داده است. این مجله در لیست رتبه‌بندی شده مجلات دامپزشکی در *JCR* با فاکتور تأثیر برابر با ۱/۱۴۵، رتبه بیستم را بین

^۱- عامل تأثیر یک مجله عبارتست از نسبت بین تعداد استندهای دریافتی به مقالات انتشار یافته در طول یک دوره زمانی معین. معمولاً یک دوره دو ساله برای بررسی در نظر گرفته می‌شود.

اما دو مجله *Veterinary Bulletin* *Abstract* با هزینه سودمندی ۹/۸۳ و *Theriogenology* با هزینه سودمندی ۱۳/۳۷ از وضعیت مطلوبی در مقابل سه مجله دیگر برخوردار نیستند و بهای آنها با توجه به مورد استفاده واقع شدن آنها گران تمام می‌شود.

اما از آنجا که تنها تعداد استندهای تعلق گرفته ملاک سنجش مورد استفاده واقع شدن مجلات مزبور است لذا نمی‌توان به صراحت در مورد مقرون به صرفه نبودن این دو مجله حکم کرد زیرا که ممکن است این دو مجله علاوه بر استفاده در پایان نامه‌ها، برای پژوهشهای دیگر و یا کارهای تحقیقاتی دیگر بارها مورد استناد واقع شده باشند. لذا تصمیم‌گیری قطعی در این خصوص به تحقیق جداگانه‌ای نیازمند است.

جایگاه مجلات هسته پژوهش حاضر

در فهرست مجلات *ISI*

از جستجوی مجلات هسته بدست آمده در پژوهش حاضر در دیسک فشرده مجله گزارشهای استنادی سال ۲۰۰۱ که توسط *ISI* چاپ می‌شود و به عنوان مکملی برای پایگاههای اطلاعاتی آن است، به نتایج زیر دست یافتیم:

مجله *Journal of Dairy Science* (با عامل تأثیر ۱/۶۹۱) مجله‌ای تخصصی در حوزه دامپزشکی نیست. اما به دلیل داشتن فاکتور تأثیر بالا، به صورتی که این مجله در میان مجلات دامپزشکی در رتبه ششم قرار دارد، می‌توان گفت، مجله معتبر و مفیدی است که استناد به آن باعث ارتقاء سطح علمی پژوهش‌های صورت گرفته و باعث غنای محتوای علمی آنها می‌شود. مجله *Veterinary Bulletin Abstract* علی‌رغم اینکه رتبه دوم را با ۱۳۷ استناد در میان مجلات هسته پژوهش حاضر کسب کرده، جزء مجلات معتبر و تخصصی حوزه دامپزشکی در فهرست مجله گزارش‌های استنادی نمی‌باشد. در یک جمع‌بندی کلی می‌توان اظهار داشت از جمع ۵ عنوان مجله هسته در این تحقیق چهار عنوان آن جزء مجلات *ISI* بوده و در مجله گزارش‌های استنادی با فاکتورهای تأثیر خوبی حضور داشته‌اند. در اینجا می‌توان چنین نتیجه گرفت که دانشجویان دکتری حرفه‌ای دانشگاه شهید چمران اهواز در نوشتن پایان‌نامه‌هایشان از منابع مهم و معتبر جهانی استفاده می‌کنند که این امر نشان دهنده اعتبار این پایان‌نامه‌هاست.

این مجلات به خود اختصاص داده. مجله *Journal of Dairy Science* که در میان مجلات هسته پژوهش مورد نظر در رتبه چهارم قرار دارد، جزء مجلات تخصصی حوزه دامپزشکی به حساب نمی‌آید. لذا در فهرست مجله گزارش‌های استنادی این مجله را جستجو کردیم، فاکتور تأثیر آن معادل ۶۹۱/۱ برآورد شده است که اگر در لیست رتبه‌بندی شده مجلات دامپزشکی قرار گیرد، رتبه ششم را در میان این مجلات خواهد داشت.

مجله *Theriogenology* که در میان مجلات هسته پژوهش حاضر در رتبه پنجم قرار دارد، در لیست رتبه‌بندی شده مجلات دامپزشکی در *JCR* با فاکتور تأثیر برابر با ۱/۹۶۵ در رتبه دوم قرار گرفته است.

سه مجله *Theriogenology* (با عامل تأثیر ۱/۹۶۵)، *Avian Disease* (با عامل تأثیر ۱/۱۶۷) و *Veterinary Record* (با عامل تأثیر ۱/۱۴۵) مجلات معتبر و سطح بالای تخصصی در حوزه دامپزشکی هستند که در فهرست مجله گزارش‌های استنادی با عامل تأثیر بالایی وجود دارند و مجلات معتبری در سطح جهان به حساب می‌آیند. در تحقیق حاضر وجود این مجلات در میان مجلات هسته نشانگر ارزش و اهمیت منابع مورد استناد توسط دانشجویان دکتری دامپزشکی دانشگاه شهید چمران اهواز است.

بررسی حوزه‌های موضوعی در پایان

نامه‌ها

با مراجعه به بانک اطلاعاتی VETCD که یک بانک اطلاعاتی در زمینه دامپزشکی است، به جستجوی حوزه‌های موضوعی دامپزشکی در قسمت Introduction to VETCD پرداختیم. این بانک اطلاعات رشته دامپزشکی را به دو بخش تقسیم نموده: بخش اول Animal Covered: بخش دوم Subject Areas:

از تعداد کل ۱۳۶ پایان نامه تعداد ۱۲۷ عنوان در حوزه حیوانات و ۹ عنوان باقی مانده خارج از حوزه حیوانات بوده است. یافته‌های حاصل از پژوهش در بخش اول حاکی از آن است که پایان نامه‌های مورد بررسی بیشتر به موضوع حیوانات اهلی و دامها پرداخته‌اند، یعنی بیش از نیمی (۵۵/۹۱ درصد) از پایان نامه‌ها در این موضوع به تحقیق پرداخته‌اند. پایان نامه‌هایی که در مورد طیور به تحقیق پرداخته‌اند (۲۳/۶۲ درصد) در رتبه دوم قرار می‌گیرند و حدود یک چهارم از تحقیقات را در پایان نامه‌های مورد بررسی پوشش می‌دهند. پس از رده طیور، رده ماهیها و سخت پوستان (۱۱/۰۲ درصد) و رده حیوانات دست‌آموز و خانگی (۸/۶۶ درصد) است که نسبت به دو رده قبل درصد پایین‌تری از حوزه‌های موضوعی پایان‌نامه‌ها را به خود

اختصاص می‌دهند. در موضوعات حیوانات باغ‌وحش، حیوانات خردار و حیوانات وحشی هیچگونه تحقیقی انجام نشده است و در زمینه حیوانات آزمایشگاهی تحقیقات اندکی (۷۹/۰ درصد) صورت گرفته است (نمودار شماره ۱). اما یکی از دلایل پرداختن به این حوزه‌های موضوعی را می‌توان موقعیت جغرافیایی و کشاورزی منطقه دانست. در استان خوزستان فعالیتهای کشاورزی و دامپروری چشمگیر است. درصد بالایی از مردم این منطقه به حرفه کشاورزی و دامداری مشغولند، لذا نیاز به تحقیق در این حوزه‌ها محسوس‌تر است و تحقیق در این زمینه بازار کار مناسبی را برای دانشجویان پس از اتمام تحصیل فراهم می‌کند. همچنین به لحاظ موقعیت جغرافیایی منطقه امکان دسترسی به سایر رده‌های حیوانات نظیر حیوانات باغ وحش، حیوانات وحشی و حیوانات خردار، سخت است و کمتر پیش می‌آید تحقیقی در این زمینه به انجام برسانند. نمودار شماره ۱ نتایج حاصل را روشن‌تر بیان می‌دارد.

در بخش حوزه‌های موضوعی، پایان نامه‌های مورد بررسی از نظر موضوعات مختلف رشته دامپزشکی که در بانک اطلاعاتی VETCD به آنها پرداخته شده است، مورد بررسی قرار می‌گیرند. در این زمینه رده موضوعی آسیب‌شناسی که از موضوعات علوم پایه رشته دامپزشکی است و در بانک

بردارنده ۲ یا چند موضوع از موضوعات موجود در جدول شماره ۲ می‌باشند، لذا این پایان نامه‌ها در مجموع ۲۰۷ موضوع از حوزه‌های موضوعی را پوشش می‌دهند. در جدول شماره ۲ داده‌های مربوط به حوزه‌های موضوعی تنظیم شده است .

اطلاعات VETCD به صورت مجزا به آن پرداخته نشده در تعدادی از پایان نامه‌های مورد بررسی، مورد تحقیق دانشجویان بوده، لذا این رده در بخش سایر موارد به موضوعات اضافه شده است . همچنین ذکر این نکته لازم است که بعضی از پایان نامه‌های مورد بررسی در

تعیین مجلات هسته و برآورد هزینه سودمندی نشریات خارجی مورد استفاده...

جدول ۲. توزیع موضوعی پایان نامه‌های مورد بررسی در حوزه‌های موضوعی رشته دامپزشکی

درصد کلی	تقسیمات رده	تعداد	درصد	تعداد کل	درصد کل
بیماریهای ویروسی و باکتریایی	بیماریهای ویروسی	۱۷	۸/۲۱	۳۶	۱۷/۳۹
	بیماریهای باکتریایی	۱۹	۹/۱۸		
عفوئتهای تک یاخته‌ای					
بیماریهای انگلی (کرمی)					
انگل‌های بندپا					
قارچ‌شناسی					
سایر بیماریها	بیماریهای عملکردی	۲	۰/۹۷	۷	۳/۳۸
	بیماریهای ارثی	۰	۰		
	بیماریهای متابولیک	۵	۲/۴۱		
	بیماریهای تغذیه‌ای	۰	۰		
	بیماریهای تناسلی	۰	۰		
	بیماریهای سرطانها	۰	۰		
سم‌شناسی					
ایمنی‌شناسی، داروشناسی و درمانی	ایمنی‌شناسی	۱۹	۹/۱۸	۲۰	۹/۶۶
	داروشناسی دامپزشکی	۱	۰/۴۸		
	درمانی	۰	۰		
فیزیولوژی، بیوشیمی و آناتومی	فیزیولوژی	۳	۱/۴۵	۵۱	۲۴/۶۴
	بیوشیمی	۲۲	۱۰/۶۳		
	آناتومی	۵	۲/۴۲		
	یافت‌شناسی	۲۱	۱۰/۱۴		
بهبودی و رفتار حیوانات					
بهداشت و بازرسی گوشت	بیماریهای عملکردی	۲	۰/۹۷	۷	۳/۳۸
	بیماریهای ارثی	۰	۰		
	بیماریهای متابولیک	۵	۲/۴۱		
	بیماریهای تغذیه‌ای	۰	۰		
	بیماریهای تناسلی	۰	۰		
	بیماریهای سرطانها	۰	۰		

است. زیر رده ایمنی‌شناسی نیز بیشترین میزان پژوهش را در رده اصلی ایمنی‌شناسی، داروشناسی و درمان به خود اختصاص داده است و در رده داروشناسی به میزان بسیار ناچیز و در رده درمانی هیچگونه تحقیقی انجام نشده است. همچنین در رده‌ای تحت عنوان سایر (که در بردارنده حوزه‌های موضوعی دیگر که در زمینه دامپزشکی نیز مورد استفاده دارند، می‌باشد). حدود یک چهارم پژوهشها صورت گرفته که از میان ۱۲ رده جزئی‌تر این رده اصلی به موضوعات تشخیص آبتنی، تمامی جنبه‌های جراحی، آسیب‌شناسی، روشهای آزمایشگاهی و رادیولوژی پرداخته شده است. در دیگر رده‌ها شامل آلودگیهای ناشی از تشعشع، رادیوگرافی، اولتراسوند، خدمات دامپزشکی، حقوق پزشکی، قانونگذاری و مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی، پژوهشهای ناچیزی صورت گرفته یا اصلاً پژوهشی صورت نگرفته است.

وجود تحقیق بیشتر در بعضی از رده‌ها نشانه فعالیت گروه تخصصی آن رشته در دانشکده دامپزشکی می‌باشد و همچنین عدم وجود پژوهش در بعضی از رده‌ها به دلیل تعداد محدود متخصص در آن رشته یا نداشتن گروه و یا گرایش تخصصی در آن رشته در دانشکده مورد نظر می‌باشد. امید است بررسی

یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر در مورد این حوزه حاکی از آن است که :
بیشترین فعالیتهای پژوهشی به منظور تدوین پایان نامه‌ها در این دانشگاه یعنی تقریباً یک چهارم از پایان نامه‌ها در رده موضوعی فیزیولوژی، بیوشیمی و آناتومی است. این رده به زیر رده‌هایی تقسیم شده که از آن میان رده بیوشیمی و بافت‌شناسی بیشتر برای پژوهش مورد استفاده قرار گرفته‌اند و دو رده جزئی آناتومی و فیزیولوژی کمتر مورد پژوهش واقع شده‌اند. در دو رده موضوعی دیگر شامل بیماریهای ویروسی و باکتریایی و رده بهداشت و بازرسی گوشت نیز به نسبتی تقریباً مساوی حدود یک ششم از موضوعات پژوهشی پایان نامه‌ها را به خود اختصاص داده‌اند که در این راستا دو رده جزئی بیماریهای ویروسی و بیماریهای باکتریایی به نسبتی تقریباً مساوی تعداد پایان نامه‌های متعلق به رده اصلی را بین خود تقسیم کرده‌اند. اما در رده بهداشت و بازرسی گوشت از میان هفت زیر رده فقط در سه رده کشتارگاه و ذبح حیوانات، بهداشت شیر و گوشت و بازرسی گوشت به تحقیق در پایان نامه‌های مورد بررسی پرداخته شده است و در چهار رده جزئی کنترل انگلها، مسمومیتهای غذایی، بهداشت دامپزشکی و از بین بردن آلودگیها هیچ تحقیقی صورت نگرفته

نتایج حاصل از این پژوهش به گروههای تخصصی و متخصصین این رشته کمک کند تا زمینه‌هایی که کمتر در آنها فعالیت پژوهشی در زمینه نوشتن پایان نامه صورت گرفته، شناخته شوند و مورد عنایت بیشتری واقع شوند .

منابع

فارسی

- افشار، مینا (۱۳۷۵). بررسی و مقایسه استنادهای پایان نامه‌های کارشناسی ارشد پرستاری سه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، شیراز و اصفهان طی سالهای ۱۳۷۰-۱۳۷۳. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی .
- پورشعرباف، الهه (۱۳۷۰). تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه‌های فارغ التحصیلان دانشکده علوم پایه دانشگاه تربیت مدرس در سالهای ۱۳۶۷-۱۳۷۴. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی .
- جاهد، حسن (۱۳۷۳). تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه‌های دکترای عمومی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات، درمانی شهید بهشتی در سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۷۲. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات - درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی .
- حری، عباس (۱۳۷۲). اهمیت اطلاعاتی پایان نامه‌ها: مروری بر اطلاعات و اطلاع‌رسانی. تهران: نشر کتابخانه، دبیرخانه هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور. ۲۲۳-۲۲۸ .
- حری، عباس (۱۳۶۲). تحلیل استنادی و شباهتهای آن با علم الحدیث. نشر دانش ۴(۲): ۱۱-۱۷ .

خاموشیان، فرشاد (۱۳۷۹). مطالعه رفتارهای استنادی دانشجویان دوره دکتری عمومی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بر اساس پایان نامه‌های آنها در سالهای ۱۳۷۳-۱۳۷۷. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات منطقه ۶.

خسروی تاج، حمیدرضا (۱۳۷۷). تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه‌های فارغ التحصیلان کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی اصفهان در سالهای ۱۳۷۴-۱۳۷۶. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی.

دیانی، محمدحسین (۱۳۶۱). کتابسنجی. نشر دانش ۳(۲): ۴۰-۴۷.

رویایی، حمیدرضا (۱۳۷۶). تحلیل استنادی پایان نامه‌های دکترای علوم انسانی دانشگاه‌های تربیت مدرس و آزاد اسلامی در رشته‌های مختلف علوم انسانی سال ۱۳۷۰-۱۳۷۵. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس دانشکده علوم انسانی.

ریاحی‌نیا، نصرت (۱۳۷۴). بررسی میزان کاربرد نشریات ادواری لاتین در پایان نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری دانشگاه (تربیت مدرس، تهران، علوم پزشکی ایران، شیراز) از سال ۱۳۷۱-۱۳۴۷. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی.

زندى، فاطمه (۱۳۷۸). بررسی استنادی مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز در سالهای ۷۵-۱۳۶۶. پایان نامه کارشناسی ارشد (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی). دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

ژولایی باقری، مسعود (۱۳۸۱). شناسایی مواد و منابع مورد نیاز دانشجویان رشته پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی اهواز با استفاده از روش تحلیل استنادی در پایان نامه‌های موجود در این دانشگاه طی سالهای ۱۳۷۵-۱۳۷۹. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات منطقه ۶.

سبکتکین، نادر (۱۳۷۴). تحلیل استنادی پایان نامه‌های دکترای حرفه‌ای دامپزشکی از نظر استناد به پایان نامه‌های همین رشته. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی.

عصاره، فریده (۱۳۶۵). بررسی وضع استناد در مجلات پزشکی فارسی: مجلات دانشکده‌های پزشکی دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی و مشهد در سالهای ۱۳۶۵-۱۳۵۴. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی.

عصاره، فریده (۱۳۸۰). روشهای و کاربردهای اطلاع‌سنجی. رهیافت، شماره ۲۵ پاییز ۸۰: ۹۴-۱۰۰.

فخاری، حبیب ا... (۱۳۷۳). بررسی استنادهای پایان نامه‌های فارغ التحصیلان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران در سالهای ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۰. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی .

کریمیان مزیدی، محمدعلی (۱۳۷۸). تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه‌های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه‌های شهید چمران اهواز، تهران، شیراز، و فردوسی مشهد (۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷). پایان نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه شیراز، دانشکده تحصیلات تکمیلی .

کیانمهر، شیبا (۱۳۷۶). بررسی روند موضوعی پایان نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های مستقر در تهران طی سالهای ۱۳۶۶ لغایت ۱۳۷۵. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی .

مقصودی دریه، رویا (۱۳۷۸). بررسی استنادی و تطبیقی پایان نامه‌های کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز در سالهای ۱۳۷۲ الی ۱۳۷۶. پایان نامه کارشناسی ارشد (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی). دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی .

نجفی، نسرین (۱۳۸۱). بررسی میزان انعکاس مقالات محققان ایرانی در بانک اطلاعاتی دامپزشکی ۱۹۷۳-۱۹۹۸. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات منطقه ۶ .